

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§ IV. Vtrùm Papa in ferendo circa illas causas iudicio, teneatur ordinem
judiciarum ex integro observare?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

accusaretur, facilis quidem foret Concilij congregatio, sed accusato admodum periculosa, essetque maximè optandum, ut illius causa *immediate* ad sanctam Sedem deferretur, Romæque judicaretur, juxta Concilij Tridentini Decretum.

§. IV.

Utrum Papa in ferendo circa illas causas judicio, teneatur ordinem judicium ex integro observare?

23. **A**uthor *præallegatus* dicto lib. 6. cap. 7. præsentem difficultatem ita resolvit. Hæc quæstio, iniquis, egregie tractata est à Ioanne Monacho Cardinali Natione Gallo, patriâ Picardo supra Constituit. Bonifacij VIII. quæ incipit; *Rem non novam*. Extravag. de dol. & contumac. verb. *Non obstantibus aliquibus privilegij*. Antequam dubium resolvat, distinguit quinque genera legum, & jurium, scilicet primò Legem Æternam, quam cum S. Augustino contra Faustum definit. esse Divinam voluntatem, ordinem Universitatis conservari jubentem, & perturbari vetantem. *Secundò* legem Naturalem homini impressam, tanquam participationem quandam Legis Æternæ, & principia rerum agendarum dicentem; puta bene esse agendum, nulli nocendum, bene agentes præmiandos, peccantes puniendos. *Tertiò* legem Divinam, hominem dirigentem ad finem supernaturalem, id est, naturalem virtutem, & facultatem hominis excedentem. *Quartò* legem Humanam ex naturali deductam tanquam conclusionem à principio, necessariam cum illo connexionem habentem. *Quintò* legem Humanam, naturalem determinantem in ijs, quæ ab ipsa in communi tantum præscribuntur; puta cum lex naturalis dicitur in communi, peccantes esse puniendos, non determinatæ poenæ, lex humana præscribat, homicidas esse puniendos tali, vel tali genere poenæ.

24. Ex his quinque legum generibus *quatuor prima* cujusvis hominis, etiam Summi Pontificis, potestatem superant. Cum enim Lex Æterna sit ipsomet Deus, lex autem Naturalis, quasi quædam copia, & impressio Legis Æternæ à Deo facta; lex Divina ab ipsomet Deo constituta; ac denique lex Humana à Naturali tanquam conclusio deducta, *virtualiter ac radicaliter* in suo principio contenta, ejusdem rationis cum illa censeatur, constat, illas omnes à solius Dei voluntate pendere, unde interdum earum qualibet ab Authoribus legis Divinæ nomine donatur. His igitur non superiores, sed subjecti sunt cujuscunque conditionis homines, nec ab eis recedere sine peccato possunt.

26. Itaque dum quæritur, an Summus Pontifex teneatur ordinem judicium in aliquo sequi. *Primò* videndum est, an ille ordo sit à lege aliqua ex supradictis præscriptus. Quod si ita esse constiterit, non poterit certè illi sese non accommodare: sed de hoc nulla est controversia, præsertim in materia libertatum

Ecclesiæ Gallicanæ, in qua frequentiores attentiones oriuntur ex violatis, aut præsertim ijs solemnitatibus, & formulis in Gallia servari solitis, & a consuetudine, ac ordinationibus Regis, aut Senatûsconsultis institutis.

Quocirca dicendum videtur, non debere quidem Summum Pontificem solitum illum ordinem prætermittere, vitandæ perturbationis causa, & quia plerumque ad justitiam conducere in qualibet regione censenda sunt, quæ populi consensu, ac diuturno ulu comprobata sunt; non tamen ideo invalida esse Summi Pontificis Decreta, dummodò in ijs nihil desideretur illorum, quæ lex Divina, vel Naturalis præcipit, præsertim si prætermittente ordinem, necessitas, aut magna utilitas suadeat; puta si ejus conditionis sit negotium, ut nihil celerrimum afferatur remedium, plurima consecutura sint mala, qualia esse dogmata pernicioza, Sacramentorum prophanationes, &c. Imò in rebus minoris momenti, si per provisionem, ut vulgò dicitur; sine partium judicio, aliquid statuat, accipiat periculi vitandi gratiâ, causæ merito maturiori examini, & discussioni à Iudicibus, ad quos pertinet, faciendæ reservato. Vel enim forma illa est à Rege, aut populi usu constituta; & sic Summum Pontificem utpote Superiorem ligare nequit. Vel ab Ecclesiâ ipsa inducta est, & ita suprema Pastoris est, super ea dispensare, postulate necessitate, vel Ecclesiæ utilitate.

An minorem Summo Pontifici libertatem circa formulas in judicij Ecclesiasticis concedemus, quàm Iurisconsulti Curij Regis in negotijs secularibus? *Curia Parlamenti*, inquit Petrus Rebuffus in *Proem. ad Concordia. 15. ex bono*, & *æquo* judicare solet, & *secundum conscientiam*, & *debet veritatem attendere, non subtilitatem, seu formalitatem*. Omitto, quod vulgò circumfertur, Principem, & præcipuè Papam, esse supra legem, solum à lege, ac lege superiorem. Verumtamen cum id de vi *coactiva* intelligi debeat, Principes, præsertim Ecclesiastici, vim legis *dirigendam*, amore justitiæ, accuratius sequi debent, quàm lubidini vi *coactivæ*, timore poenæ, sese accommodare.

Illustrissimi Præfules Gallicani, ut Summi Pontificis, quamplurimarum Ecclesiarum Galliæ libertatem adversus Regiam detendentis zelum sisterent, violatam ab eo in aliquibus negotijs judicium ordinem obtulerunt; ac cum deberent Christi Vicarum malis, & scandalis in illis ipsis negotijs perpetratis medentem juvare, illa silentio involventes de inverso processû ordine gravissimas excitârunt querelas. Verùm quæcumque necessaria erant, ab eo observata fuisse, & ea tantum prætermissa, quæ vel impossibilia erant, vel ob conditionem negotiorum, promptum remedium postulantium, adhiberi non poterant, ac denique rerum justitiam adeo esse evidentem, ut nullo prætermissarum formularum prætextu eludi posset, egregie demonstrat.

monstratum est varijs scriptis Gallico idiomate editis, præsertim libello, cui titulus *Considerationes circa Ecclesiastica negotia in proximis Comitibus Cleri Gallicani proponenda*. His igitur omiſſis, ad quæſtionem redeamus.

29. Communia quidem à nemine negantur. Sed ea casibus particularibus applicare, in quibus tamen operæpretium est, non tam facile quilibet possit.

30. Duabus partibus omninò necessarijs, & quali essentialibus constat iudicium, scilicet cognitione causæ, & prolatione sententiæ, ad quas reliqui omnes actus referuntur. Necessè quippe est, ut iudex causæ merita intelligat, & ijs intellectis, jus dicat. Verùm ut causæ cognitionem adipiscatur, opus est, ut utraque pars jus suum exponat, ac partis adversæ allegationibus respondeat, quod litis contestatio à Pragmaticis nuncupatur. Ex ea contestatione maximè pendet causæ instructio, eò quòd nihil magis ad detegendam veritatem juvet, quam si omnes utrinque rationes proponantur, ut contingit, cum hinc Actor, illic Reus; alter pro affirmativâ, alter pro negativâ, studiosissimè, ut fieri solet ab ijs, quorum interest, conquisita argumenta proferunt. Unde illi litis contestatio ceu præcipuum processûs fundamentum habetur à Jurisconsultis. Ut autem ambæ partes in id concurrant, oportet, ut vel communi consensu, vel quòd plerumque necesse est, per Rei citationem conveniant apud Iudicem. Quòd si, ut ferè semper accidit, altera pars assinet, altera neget; cum neutri, quantumvis eximie dignitatis, credendum sit; probationibus opus est, quæ de veritate fidei faciant, ac Iudices instruant. Detectâ veritate, pronuncianda est sententiâ, ac executioni demandanda, nisi forte injusta sit, & à superiore Iudice corrigenda.

31. Quamvis ergo ad hoc, ut iudicium validum sit iure naturali ac Divino, satis sit, ut iudex causam nôrit viâ publicâ (cum enim ut persona publica, & ob Bonum publicum procedat, non sufficit ei privata cognitio, quantumvis certa) & ut æquitatem, & iustitiam servet in iure dicendo; tamen quia perfecta illa cognitio, partibus non auditis, vel saltem vocatis, & aliunde accessitis probationibus, haberi non potest; nec consequenter, nisi temerè iudicari: necesse omninò est; primò, ut partes citentur, nisi fortè ultrò conveenerint, & utraque iura sua tueatur, aut tueri possit. Secundò, ut, si pars altera adesse nolit, quod ab altera asseritur, probeatur. Tertio, ut iudicium secundùm allegata, & probata, juri præsertim Divino & naturali consentaneum, proferatur.

CONCLUSIO

Generalis relata ad universos præcedentes Paragraphos.

32. Cùm Papæ supra Reges autoritas *indirectè* erga temporales quoque

causas *præcedenti articulo* 1. multis fundamentis sit ostensa, niti manifestò iure Divino, irrationabile prorsus, & à Divinæ doctrinæ regulis alienum foret, potestatem Pontificiam coarctare circa causas Ecclesiasticas, nisi quantum Summi Pontifices seu pactione, seu lege universalem constrictam volunt, salvâ semper potestatis suæ plenitudine.

Explicatur & probatur ex ijs, quæ Author *Inextincta veritatis Concilij Tridentini to. 4. in Sess. 23. à pag. 226. digessit*. Quæ, qualis, quantaque sit Ecclesiasticæ hierarchiæ Præsidis auctoritas?

Hoc enim dubitari à nemine potest, quin tanta sit illi attributa à Christo autoritas, cui commisit sui regni & ovilis curam pastoralem & regimen, quanta illi ad hoc ipsum sibi mandatam officium erat necessaria. Tantam autem illi prorsus necessariam, qui omnibus regendis debebat intendere, nemo non intelligit: ut in omnes ejus efficacia pateat, omnes regiminis sui habentis contractos habeat, omnes ejus dicto audientes esse teneantur, sine quo, ut nulla esset commissi sibi in eisdem regiminis efficacia, si ejus mandata nobis liceret contemnere; ita non posset (quòd maxime spectat illa ejus, toti Ecclesiæ necessaria auctoritas) unitatem religionis & fidei, & vigorem disciplinæ Ecclesiasticæ conservare in domo Ecclesiastica: neque efficere, ut in ea omnia ordine decenterque gerantur, non posset omnes, qui ejusdem familiæ sunt, quemque in suo continere officio; ab unoquoque ejus rationem exigere; & delinquentes punire; excessus corrigere; moderari universa, quæcunque aguntur in domo Ecclesiastica. Quæ tamen necessariò pertinet ad auctoritatem Præsidis, eam in quacunque bene instituta humanæ societatis specie, evidens ratio demonstrat.

34. Deinde & hoc necessariò ad ejusdem auctoritatem pertinere, *alibi* à nobis copiosius demonstratum est, & per se etiam ex ipsa forma & specie societatis Ecclesiasticæ, & necessitate conservandæ in eadem unitatis, religionis & fidei, notum est: ut ad ipsum referantur omnes de religione, & fide quæſtiones & controversiæ suborta in domo Ecclesiastica, ejusque unâ cum sacerdotali Concilio (juxta formam expressam in Lege Veteri) secum servientium Domino in Cathedra Apostolica, aut etiam aliunde evocatorum (secundùm quod illius negotij qualitas exigere videbitur) terminandæ definitione & iudicio. Sine quo nullam in Ecclesia conservari posse unitatem religionis & fidei, sed tam diversas in eâ necessariò fore opiniones & sententias, quot sunt, & quàm diversa hominum ingenia, ipsa loquitur rei evidentia.

Oritas
edra
tolica
VI
36.

35. Quare secundum ea, quae praemissa sunt, oportere, quilibet intelligit, ut membra universa Ecclesiastici corporis moderentur, & regulentur habentibus & imperijs sui illius hygemonicon, Ecclesiasticae videlicet hierarchiae rectoris & praesidis: ne quolibet lato pro suo impetu & arbitrio, necessariò subsequatur & pugna inter se membrorum, & schisma, atque unitatis divisio.

PROBATIO I.

Ex indefinita Petri Successori per Christum concessa ligandi & solvendi auctoritate, una & exemplis praxis Ecclesiasticae petita.

36. **A** Summi ergo Pontificis auctoritate nemo exemptus est, qui inter oves Christi connumerari voluerit: quas omnes indiscriminatè illius subiecit regimini: nec distinxit à magistratu plebeium: non principem, non Regem, non Imperatorem exceptit: sed *pascet*, inquit, *regesque agnos meos, & oves meas*. Cui autem aliquorum commissum est regimen, necesse est, datam illi regendi eisdem potestatem: his autem obsequendi, & Rectoris imperijs obediendi, necessitatem impositam: sine quo nemo posset vel viginti personarum familiam & societatem regere. Neque elegit ad hoc Christus nobiles secundum carnem, non Reges, non Imperatores, & hujus mundi principes: sed infirma potius hujus mundi elegit, ut confundat fortia: sed Petrum piscatorem elegit, & post eum ex infima plebe plurimos: sub quorum gubernatione, regimine, & imperio se humilient, necesse est, quicumque in Christi ovile & regnum ascribi voluerint. Haec enim lex hujus regni est. Proinde obliviscantur interim proprii regni & imperij, oportet, Reges & Imperatores, quicumque in hoc ovile Christi, & regnum ejus ingredi, admitti que voluerint, aut admissi intus manere: sub illo se humilient, necesse est, quamvis piscatore, quamvis ex infima plebe assumpto, cui Christus ejusdem gubernationem committere dignatus est.

37. Fuit quidem hoc regnum Christi ab initio pusillum & humile, instar grani illius sinapis, cui Christus ipsum comparat, quod acceptum, misit homo in hortum suum, & crevit, factumque est arbor magna: ita ut volucres caeli venientes in ramis ejus requiescerent: quod impleri tunc cepit, cum Constantinus Imperator, & post eum Reges & Principes alij, suos fasces, sua sceptrà, suaque colla regno Christi submittentés, sub ramis ejus veram pacem, quietemque invenirent. Quos omnes in hoc regnum ascriptos, non amplius instar Principum & Regum gentium, subditorum suorum, dominari sibi, sed Christo, jam oportet: illius, hoc quod diximus, regno, suo illo regno servire ad salutem suam & suorum: illius zelare honorem & gloriam.

38. Neque est, quòd indignè ferant illi ser-

vire, & non liberè Ethnico illo more dominari, sed subesse ejus rectori, & praesidi. Quando nulli salus est, nisi qui huic regno libens servierit: nulli ad illud caeleste beatitudinis regnum, nisi ex hoc, patet aditus. Quod Esaias, sub nomine Hierusalem hoc ipsum alloquens, & omnibus clarissimis verbis contestans, affirmat. *Gens enim & regnum, inquit, quod non servierit tibi, peribit*. Expetenda igitur est omnibus haec servitus.

Quin & Dei ordinatione ita constitutum, ut hoc Christi regnum, inprimis deficientis Romani Imperij sibi subiecturum esset reliquias, & deinde comminuturum universa mundi regna, ingrediente in ipsum plenitudine gentium; jam olim Danieli ostensum est in visione, quam vidit ille Rex Babylonis in lapide illo scisso de monte sine manibus, ab initio modico, sed qui paulatim in montem magnum excrevit: impleturum adhuc universam terram, percussurumque statuam, quam idem ille viderat, succedentium sibi regnorum experimentem imaginem, in suis pedibus ferreis & fistilibus: quos eodem Daniele fidei interprete, reliquias Romani Imperij circa sui finem significare, certum est. Lapidem autem istum, esse hoc regnum Christi & Ecclesiam, idem quoque ille ipse Daniel certissimus testis est: *in diebus autem, inquit, regnorum illorum suscitabit Deus caeli regnum, quod in aeternum non dissipabitur: & regnum ejus non tradetur alteri populo. Comminuet autem, & consummet universa regna haec: & ipsum stabit in aeternum, secundum quod videristi, quòd de monte scissus est lapis sine manibus, nempe hoc regnum Christi, Catholica, inquam, ejus Ecclesia, quod, inquit, consumet universa regna haec, sibi que subjecit.*

Nihil proinde indignandum est, hoc factum cernere: nempe, quòd Ecclesia sibi subjecerit Reges, Imperatores, Principes, regna denique & imperia: quod ab aeterno in futurum, praordinavit omnipotens illa Sapientia: & priusquam fieret, tantò ante fore praestensum ab eadem, & Prophetarum oraculis praedictum cernimus. Quae tamen nihil sibi vi usurpavit in quemquam indebitum: sed ultrò se ei submittentés ad salutem propriam Reges & Principes, benignè suscepit. Audisti etenim, quid ille dixerit Ecclesiae. *Gens enim, & regnum, quod non servierit tibi, peribit.*

Comminuit igitur Christi Ecclesia, & sibi subjecit, juxta Danielis vaticinium, principatus & regna, Reges, & principes: sed illorum submissione ultronea: atque ita hoc volente, & ordinante Divina providentia, pro conservanda unitate necessaria & concordia in domo Ecclesiastica: atque hoc tandem efficiente, ut non subesset solum, sed plane dependeret eorum auctoritas ab auctoritate Ecclesiastica: abolita paulatim omni illa saeculari potestate, quae se in genulitatem quoquo modo referre posse videretur.

Itaque eadem illa, omnium regnorum successionem gubernante ac disponente providentia, cum tandem omne Occidentis Imperium subiectum esset Romano Imperio:

Romanus Pontifex Leo tertius, novum inchoavit Imperium plane dependens ab auctoritate Ecclesiastica, in Carolo illo cognomento Magno, Pipini filio: à quo ad nostra tempora supra annos septingentos, continuâ serie perdurat Christianorum Imperatorum successio. Qui universi nihil juris legitimi habuerunt ad Imperium, quod non acceperunt ab Ecclesiastica hierarchiâ rectoribus. Quod tamen ego magis legitimum nihil dubitaverim, quam universum illud, quod ante Carolum, ex Julio Cæsare ducebat originem.

Et quanquam etiam illud ipsum servire debuerat Christi Ecclesiæ, postquam ejus principes atque Imperatores ovile Christi ingressi sunt: haud tamen ita ab Ecclesiastica auctoritate dependebat universa eorum auctoritas, sed propriam, quam ante habuerant, introduxerant in Christi Ecclesiam, atque ejus auctoritati se reddiderant obnoxios. Quos proinde liberius compellens Gregorius ille Nazianzenus, cum aliquando modum suum non satis agnoscerent in Christi Ecclesia: *Suscipistis, inquit, libertatem verbi? Libenter accipitis, quod lex Christi sacerdotali vos potestati subijcit, atque istis tribunalibus subdit? Dedit enim & nobis potestatem, dedit & principatum multo præstantiorem principatibus vestris. Aut nunquid justum vobis videtur, si cedat spiritus carni? si à terrenis caelestia superentur? & si divinis præferantur humana?*

Itaque & ceteri Reges ac Principes hæc intelligentes, jam illustrati lumine fidei, sua sceptrâ, & universam prorsus auctoritatem suam Ecclesiasticâ auctoritati non solum subesse recognoverunt: imò, quod hanc subjectionem omnes magis intelligerent debitam & necessariam, juxta illud Esaïæ vaticinium (Divinâ ita hoc ordinante providentiâ, quæ, si in universa, in hæc maximè se extendit) universi suam auctoritatem recipere ab Ecclesia, ejusque auctoritate, re ipsâ professi sunt.

Sic florentissimi Galliarum Regni sceptrâ & titulos, (cùm in Hilderico earenus Rege ignavo & socorde, descenderet illa ex gentilitate tracta & reducta successio) Pipinus à Zacharia Ecclesiasticâ hierarchiâ præside, pro se, suisque successoribus accepit, sacrâ unctione, Apostolicâ auctoritate sibi impensâ à sancto Bonifacio Maguntino Archiepiscopo & Christi Martyre. A quo in hodiernum usque diem omnes ordine sibi succedentes Reges, quò hoc ipsum contestentur, & perpetuò in memoria habeant, non solum Ecclesiasticâ auctoritati se subijci, sed etiam ab eadem accepisse se illam suam dignitatem, & auctoritatem Regiam, Ecclesiasticâ consecratione & inunctione, eandem velut legitimo ritu susceperunt. Eandem formam, atque exemplum omnes Christiani orbis Reges sequuti, fœces suos ultrò submiserunt Ecclesiæ: re ipsâ hoc contestantes, quòd non nisi Ecclesiasticâ inunctione & consecratione legitimam auctoritatem se fateantur recipere. Quâ ex re adeò nihil au-

thoritati eorum & existimationi apud fidelem populum deperijt, ut plurimum etiam accesserit. Et quò quisque fidelius se impendit, ut serviret Ecclesiæ, auctoritatiq; Ecclesiasticæ, tantò etiam plus auctoritatis invenit apud suos subditos, & Divini Numinis favorem sibi efficacius ac paratius adesse sensit.

PROBATIO II.

Prioris continuativa, & ab absurdo, per oppositam sententiam secuturo, petita.

EX præstatis namque facile quisque intelliget, quale sit, & quò spectet, quod docent Adversarij, Neoterici præcipuè, Romano Pontifici non competere ullam jurisdictionis superiorem auctoritatem super Episcopos, reliquosque Ecclesiasticos gradus & ordines, nec super magistratus sæculares, Principes, Reges, Imperatores. Quam illi super omnes, qui ad Christi Regnum & ovile se pertinere agnoscunt, ex ejusdem Christi commissione competere, evidentissimum fecimus.

Et miror sanè, quòd dubitare quisquam possit, an in hoc suo Regno & Ecclesia, quam ipsa constituit & ordinavit Æterna illa Dei Sapiëntia, ipsa quoque providerit, & constituerit, quod in unaqualibet humanæ societatis specie, necessariâ ratione coacti inter se constituunt homines: ut sit inter ipsos aliquis, penes quem sit præcipua auctoritas: cui teneantur deferre ceteri: qui singulis sua habeat officia præscribere, à singulis eorundem rationem exigere, negligentias, defectus, excessus commissos seu in officijs, seu ab uno adversus alterum, convenienti suæ auctoritati, & formæ societatis modo corrigere: sine quo nec ad momentum ulla posset subsistere societas, ulla inter multos conservari unitas. Quòd hoc illa ignoraverit suæ illi tam numerosæ, quam congregavit, societati Ecclesiasticæ necessarium: sine quo nec decem hominum unitam societatem conservari posse, omnes homines intelligunt. Mihi sanè quisquis de hoc dubitare potest, videtur de Christo sentire non admodum piè & sobriè.

Quin & ita hanc rem tecum æstima. Si una, ut est, à Christo instituta est ejus Ecclesia, & ita una, ut ejus unitatem ad finem usque conservari voluerit: an dubitare quisquam merito debeat: ab eodem eidem provisum fuisse de omnibus, quæ ad unitatem eam conservandam sunt, & fuerunt prorsus necessaria?

Finge cogitatione, qualem Adversarij à Christo institutam volunt Ecclesiam, absque ullo hygemonico, principante, rectorè, aut præside, absque ulla distinctione graduum sacri Ordinis Ecclesiastici, absque primatibus, Archiepiscopis, Episcopis: imò absque sacerdotibus alicujus sacratoris ordinis dignitate distinctis à laica multitudine: sed tantum, quos una quælibet plebs sibi deligit, Verbi & Sacramentorum ministros, æquales omnes, & unum in nullo subiectum alteri.

ooo

Quid

Quid videres in hac Sunamite? nunquid choros castrorum? an non potius Babylonem confusissimam: in qua uno anno tot essent, tamque pugnantibus de fide & religione sententiæ, quot & quam diversa sunt capita? Et introductâ semel in eandem istiusmodi pugnam & controversiâ, quis foret modus refarciendæ alicujus unitatis & concordiæ? Istiusmodi confusissima & confusissima Babylon dignumne tibi videretur tali artifice & architecto opificium: cui nemo hominum, qui vel parum ratione, & mente polleret, non magis convenientem ad suam illum finem, decentem & decoram formam cogitatione effingeret?

Ad hæc cogita, quod res est, in una domo Ecclesiastica, aut Christi Regno multos esse principantes, qui civiles magistratus gerunt: quorum nemo subditur alteri, nec alium supra se recognoscunt principatum civiliter. Ut Imperator, Rex Galliarum, Rex Hispaniarum, Lusitaniæ, Angliæ, Scotiæ, & alij quam plurimi. Num tibi videretur, (si posses ipse, quam utilissimam toti Ecclesiæ judicares, formam, speciem atque ordinem solo cogitatu constituere) utilius fore Ecclesiæ, & conservandæ ejus paci congruentius, hanc tantam principantium in eadem Ecclesiastica domo multitudinem, uni superiori authoritati, totius Ecclesiasticæ rectori, subiectam facere; quæ posset subortas inter nos quæstiones & controversias suâ authoritate componere, cui deferre omnes tenerentur? An verò nolles hos cujusquam obnoxios esse superioris authoritati & judicio? Non puto, quemquam esse tam malè ad veritatem affectum, qui non intelligat, utrum horum magis congruat conservandæ unitati ac paci in domo Ecclesiastica. Nam ad secundum horum, necessariò sequeretur, continuis bellis intelligentis tumultuari domum Ecclesiasticam. Necesse enim foret, quicquid inter hos tam multos oriretur quæstionis & controversiæ, in qua uni non videretur cedendum alteri, ut id armis decideretur. Cùm prior ea proposita Ecclesiæ forma & species, superintendente illâ omnibus authoritate, cui essent omnes obnoxij, omnes faciliè omnium horum quæstiones & controversias tollerent & componerent, & ut intus pulcherrimam pacis pulchritudinem faciliè conservaret: ita faceret, eandem omnibus hostibus suis externis formidabilem: & adversus vim omnem munitissimam, quippe omnibus omnium viribus conspirantibus in utilitatem & salutem totius Ecclesiæ, per authoritatem illius hygemicon superintendentis illis omnibus, & sui imperij habentis ad communem utilitatem & salutem revocantis omnia.

De quo, ut per se evidenti, cùm omninò dubitari non possit, nec de hoc quidem quicquam meritò dubitare poterit, hæc ne, an illâ formâ & specie Christus suam constituerit, atque ordinaverit Ecclesiam, nempe perfectissimâ: & ad conservandam ejus unitatem, pacem & concordiam, finemque, ob quem congregavit eandem, quam congruentissimâ: etiam si nullis hoc ipsum Scripturis demonstraretur aliter. Nunc verò, cùm e-

tiam irrefragabili divinarum Scripturarum authoritate evidentissimè demonstraverimus, ita institutam atque ordinatam fuisse à Christo, quis hinc dubitandi locus est?

Intelligunt proinde, quibus affectu depravatum non est, sed integrum syncerumque rationis iudicium, quam sint bene meriti de Ecclesiâ Christi, qui stulto quodam zelo authoritatis secularis adversus Ecclesiasticam, huic illam nolunt subijci: Ethnicam adhuc, & non Christianam dominationem meditantibus animo, nec cogitantibus, quod in alieno jam, hoc est Christi Regno, hæc ipsa geratur authoritas. In quo hæc ipsa recepta precariò, non vi introducta illi quoque debet servare fideliter. Extra quod quamdiu fuit, subiecta illi non fuit: postquam verò illud ipsum ingressa est, ut subesse debeat rectori, quem ille nobis sui regni designavit & constituit, nemo est, qui non intelligit.

Itaque non fuerunt ab initio Imperatores, Reges, & Principes subiecti Petro & Apostolis: ut qui in ovile Christi nondum ingressi fuerant: nondum se, suaque læpra, Christi regno submitterant: imò contrâ, Petrus, & Apostoli eorum, sub quibus debebant, authoritati illi civilis erant obnoxij. At contra res habet de his, qui in regnum Christi jam intromissi sunt. In quos absque ulla distinctione, aut exceptione omnes data est Petrus, & qui ejus locum tenet, cura pastoralis regiminis authoritas: omnibus imposta est illi obediendi necessitas.

Æquè tamen verum est, quod nullum suo jure privat Christiana religio: sed qui se illi atringunt ultro, seque Christi regno subijcunt, necesse est, ut illius quoque legibus pareant: illius sacrosanctis magistratibus obedientiam dependant: ut membra se submittant imperio & habentis hygemicon, rectoris & capitis. Quod cùm ab his docentur negligere & contemnere, sed quosque ferri loco impetu, iudicio, & arbitrio, tale nobis monstrum reddiderunt ex decentissime ordinatâ & compositâ à Christo Ecclesiâ, quale foret animantis corpus, si cuique membro daremus proprium iudicium & arbitrium, non subiectum Imperio hygemicon: & ex pulcherrima pacis pulchritudine, quæ, conservatâ illâ à Christo constitutâ ejus formâ & specie in eadem vigeret, turbas, rixas, seditiones & bella plusquam civilia, & penè perpetua, in eandem introduxerunt, pro victâ ejus adversus vim omnem externam fortitudine, eandem prædæ ac direptioni hostium suorum omnium exposuerunt. Quæ enim causa est alia bellorum inter nos crudelissimorum, quibus Christiani homines in Christianorum fratrum sæpe innocentum, viscera ferrû strugimus, & omnia crudelitatis plusquam Ethnicæ, plusquam barbaricæ exempla edimus in nos mutuo, nisi quia Principes nostri ab illis pestilentissimis consiliarijs persuasi, rectoris Christi ovilis authoritati non deferunt, quam tenentur obedientiam: ejus monitis ad Christianam pacem omni studio ipsos exhortantis, (quod certè perpetuo faceret, nisi suam ab ijs negligi, contemniqua-

authoritatem cerneret) in totius Christianæ Republicæ confusionem, excidium, & perniciem, rebelles & contumaces sunt? Quæ causa Turcas ita nobis fecit formidabiles? tot de nobis spolijs, victorijs ac trophæis divites, potentes & gloriosos reddidit? Ea una certè, quia non valet, quantum oportet, in corpore societatis Ecclesiasticæ hygemonicon, ejusve autoritas: quia ejus habentis & imperijs obsequi recusant membra singula: & proinde conservari non potest illa omnium & singulorum in totius utilitatem & salutem, qualem unitas corporis necessariò requirit, conspiratio: sed quodque fertur suo impetu, suo arbitrio & judicio, quisque suam tantum unius curat, atque agit negotium: totius utilitatem & salutem negligit. Hi sunt fructus præclara illius doctrinæ, quam cum suis docent adversarij, Evangelio & doctrinæ Christi planè adversantem & contrariam.

Jam & hoc tecum perpende & cogita: si esset liberam tibi, quam convenientissimam putares, & solâ cogitatione posses, Ecclesiæ Christianæ dare formam & speciem: an nullam esse velles in ea autoritatem, quæ enormiter peccantes Imperatores, Reges, Principes, & tyrannicè opprimentes suos subditos, posset corrigere & punire *coactivâ* quâdam potentia? Certè, talem requiri, evidens docet ratio: ne, si omnia ipsi impune liceant, vertantur in tyrannidem, & atque adeò belluinam quandam truculentiam. Hoc itaque quin inter nos convenit, illud quoque conveniat, necesse est, provisum esse, oportere, ut correctio ejusmodi fiat sine graviori nocimento Communitatis, aut Republicæ, cui præsidet delinquentes corrigendi. Jam cogitet quilibet, à quo, aut quibus velit Imperatores, Reges, Principes, qui nullum magistratum civilem supra se recognoscunt, enormiter delinquentes corrigi? Certè à subjecta illis multitudine & subditis hoc ipsam utiliter fieri non posse, non solum evidens ratio, sed etiam omnium ab initio Regnorum & Monarchiarum historia comprobat: & semper cessante infelicissimè, quoties ejusmodi aliquid à multitudine præsumptum, aut tentatum est. Habet enim princeps sibi obæratam, & in quidvis obsequentem militarem manum, quam facillimè immitteret in multitudinis rebellis & seditiosæ excidium. Adhæc coercionem seu correctionem ejusmodi delinquentis principis, necesse est, ordinem judicium præcedere: ita ut ante accusetur & convincatur de crimine, deinde legitime condemnentur. Multa enim superiorum facta aliter æstimantur à subditis, quàm ad rectam rationem discussa ælimari, oporteat. Sed univertitas multitudinis, ejusmodi actibus judicialibus adversus suum principem, nequitiam est idonea. Quæ nec convenire posset ad hujusmodi, invito principe, nec eosdem super illum exercere.

56. Ita proinde res se habet, sine hygemonicon aliquo non posse rem communem, aut publicam aliquam subsistere: ejusque felicitas,

rem, ex principis bonitate, ad Commune Bonum præcipue respicientis, maximâ parte pendere. Attamen quia homines sunt etiam principes, etiam in malum proclives ut ceteri, imò & licentiâ, & quodam etiam rerum ita ipsos trahentium, & transverfos rapientium impetu sæpenuerò peiores ceteris, & legitimam dominationem haud rarò convertentes in tyrannidem: nec principatum propter hoc abolere oportet, nec subijcere subjectæ multitudini: quod omnem vigorem Republicæ solveret, sed omnes uni totius Ecclesiæ rectoris autoritati, ut convenientissimè subijci, demonstrat recta ratio: ita subjectos à Christo evidenter à nobis demonstratum est. Qui in omnes jurisdictionem exercens, unus Christi, cujus inter nos agit vicarium, est subjectus judicio.

57. Quare non immeritò in Lateranensi universali Concilio sanè quàm celeberrimo, quod sub Innocentio III. celebratum est, cuique interfuere Hierosolymitanus & Constantinopolitanus Patriarchæ, Metropolitanus LXX. Episcopi. CCCCXII. inferioris ordinis Prælati Ecclesiastici. DCCC. Regum verò Franciæ, Hispaniæ, Angliæ, Hierusalem, & Cypri Oratores. In hoc, inquam, Concilio, ex omnium Patrum, atque adeò totius Concilij sententiâ non immeritò decretum est, aut potius ex ipsi Christi verbis, & formâ Hierarchiæ Christianæ Ecclesiæ ita necessariò fieri, oportere, ab omnibus est recognitum, ut quoties Christiani orbis Principes, qui nullum alium, cujus jurisdictioni subiacerent, supra se recognoscere, delinquerent alter in alterum, aut in suos subditos, correctionem eorum ad Romanam pertinere Pontificem.

PROBATIO III.

Objectionis in contrarium oppositæ confutatoria.

58. Quispiam fortassis cavillabitur, Summo Pontifici, uti Petri Successori, non competere *coactivam* ullam autoritatem super sæculares Principes, quod ipse Petrus gladio ferire à Christo sit prohibitus, & iustus, ut gladium in vaginam recondere, quem ut exererent, & vibrarent, potestatibus sæcularibus commissum esse.

59. Verùm quisquis, hæc objicit, is meritò intelligat, non ignorasse Eternam Dei Sapienciam, pastori ad exercendum suum pastorale officium, non solum perâ, sed etiam baculo opus esse. Non ignorasse id, quod intelligunt omnes homines, omnem, regendi quamcunque multitudinem, autoritatem inefficacem, imò planè frustratoriam esse, nisi *coactivâ* quoque autoritate aliquâ convenienter armata sit.

60. Sed varij *coactivæ* autoritatis, & coactionum modi sunt, quæ omnibus quidem, quibus aliorum commissa est gubernatio, in subjectos sibi necessariò competit: non tamen eadem omnibus, sed cuique sua: patribus.

Orbitas
sæcra
colica
VI
13.

busfamilias in filios, universamque familiam: dominis in servos: pædagogis, aut magistris in discipulos: Abbatibus in suos Monachos: civibus magistratibus in sibi subiectos: Ecclesiasticis verò, quos dicimus, in commissos suæ curæ & regimini: in omnes verò & super omnes, qui ad Christi familiam pertinent, dispensatori, & vicem patrisfamilias nobis referenti totius domûs Ecclesiasticæ, atque ejus Hierarchiæ universali præfidi. Omnibus, inquam, his, in sibi, suæque gubernationi commissos & subditos, necessariò competit etiam *coactiva* quædam authoritas, quâ possint delinquentes punire, & errata eorundem corrigere, sed non eadem; quando nec unus coercendi modus conveniret omnibus. Alius enim patri in filium: alius domino in servum: magistro, aut pædago in discipulum: Abbati in suos Monachos: sæcularibus principibus & potestatibus in sibi subditos: alius denique totius Ecclesiæ rectori, in omnes, in Reges, Principes, Regna, & Imperia. Uni enim virgæ conveniunt, alteri ferulæ, alteri flagra, compedes, carceres, alteri etiam gladius. At quæ hæc omnia in officio continere debet, potentior & terribilior sit omnibus, oportet: quæ etiam armatos, & gladium portantes principes sibi subicere, sine tamen cæde, possit, sine orbis tumultu & incendio. Hic autem est spiritualis gladius ille, quo Ecclesiasticæ rector familiæ, contumaciter sibi inobedientes, potest interdicerè ingressu Ecclesiæ, & communione Christi fidelium: potest refecare à corpore Ecclesiæ, atque ita illis cælum claudere, ad quod nulli, nisi ex Ecclesia patet aditus. Quæ pœna Christi fidelibus omnibus merito est omni morte terribilior, magisque formidanda omnibus armis sæcularium Principum: omni eorum *coactiva* potentiâ delinquentes coereret, frenat, & cohibet efficacius, ubi viget Christi religio. Cujus vim expertus in se Theodosius ille, verè Christianus & sapientissimus Imperator, ob seditionem & suorum magistratuum cædem, in Thessalonicensis inconsideratiùs ultam, verè humiliatus, in pulvere sedens & cilicio, atque ex intimis præcordijs singultus trahens & suspiria, Rufino se consolari volenti: *Meorum, inquit, sensu malorum haud tangeris. Ego verò gemo, lamentorq; in consideratione calamitatis meæ: quòd, cum servis & mendicis pateat Divinum templum, illique liberè ad deprecandum Dominum suum ingrediantur, mihi tum illud inaccessum, tum insuper & cælum oclusum est. Memoria enim teneo Dominicam vocem, quâ manifestè dicit. Quemcumque alligaveris in terra, is & in cælo ligatus erit. Hic illi, & illo tempore, de gladio spirituali sentus erat: qui datus est Ecclesiæ Principibus, ad faciendam vindictam in nationibus, & incerpationes in populis: ad alligandos Reges eorum in compedibus, & nobiles eorum in manibus ferreis. Cujus mureo, quòd nunc hebetit, quòd nostris principibus nunc minus sit, quàm illo sæculo fuerit formidabilis, non est, quia hi plus illis sapiunt, sed quòd plus*

desipiunt: quòd fidei, religionique minor apud hos locus sit. Nam quantum ubicumque viget Christi fides & religio, tantum viget illius gladij efficacia & autoritas. In promptu, inquit ille, habentes ulcisci omnem inobedientiam, cum impleta fuerit vestra obedientia. Tantum ille cuique terrori est, quantum quisque credit Christo: qui contumaciter inobedientes Ecclesiæ, atque ejus rectori, feri extra Ecclesiam, & ab ejus unitate præcindi affirmat: extra quam nulli salus, sed omnibus clausum cælum est.

Ex his mihi satis demonstratam videtur, Romano Pontifici, successori Petri, velut pastori, rectorique totius Christi ovilis, jure *Divino* superiorem jurisdictionis auctoritatem competere, non solum in Episcopos ceteros, Presbyteros, universosque ordines Ecclesiasticos, sed etiam in omnes, qui inter Christi oves censeferi volunt: etiam Imperatores, Reges, Principes. Non equidem, quâ tollatur illis sua illa civilis autoritas: sed quâ eisdem delinquentes in ejus exercitio, punire possit secundum leges divinas & Ecclesiasticas, atque etiam dignitate ac magistratu privare incorrigibiles, ac turbantes pacem Ecclesiæ, aut etiam illi gerendo prorsus inutiles, & in locum eorum alios sufficere de consensu ejus, cui præstant, universitatis ac multitudinis: aut sufficiens mandare pet eos, ad quos eorum electio speciali aliquo jure pertinet. Quemadmodum non semel fecisse illos, approbante universâ Christi Ecclesiâ, certissima fidei historia comprobant. Quod iniquè ab illis factum atque usurpatum, iniquissimè calumniantur adversarij.

Quibus nihil adversantur, quæ contra inducunt Adversarij: & inprimis verba illa Christi apud Lucam, quæ contendentibus inter se de primatu Apostolis, interloquutus est Christus. *Reges gentium dominantur eorum, & qui majores sunt, potestatem exercent in eis: vos autem non sic, sed quicumque voluerit in vobis primus esse, erit omnium servus. Nam & filius hominis non venit, ut ministraret ei: sed ut ministraret, & daret animam suam redemptionem pro multis.* Quibus verbis, quod illi volunt, omnem superioritatem, aut jurisdictionis auctoritatem supra se invicem, aut alios exercere, suis interdixisse Christum, toto abest diametro. Quin potius voluisse, ut esset aliquis inter illos major & primus, illis ipsis verbis aperte innuit: sed simul, nemini suâ ipsius causâ, suæ dominationis, sui honoris, ambiendum esse primatum ejusmodi, significavit. Nemo inter vos sit altero major, Princeps, Rex, aut primus: sed Principatus ut à Christiano, atque inter Christianos geri debet, onus & officium describit. Non enim debetis, qui præest, sive civiliter, aut politice, sive in Hierarchia Ecclesiastica, præesse sibi, ad suum commodum, gloriam, honorem, libidinem, ostentationem (hoc enim esset tyrannicam, non legitimam potestatem exercere) sed solam utilitatem eorum, quibus præest, ad solius Christi & Dei honorem & gloriam. Debet

Debet meminisse ejus, quod D. Ambrosius Theodosium Imperatorem admonuit, subditos se habere conjunctos sibi solum genere, sed communi servitio unius Dei. Unum enim esse Dominum & Imperatorem, hujus universitatis fabricatorem: proinde ita sibi commissum principatum ac magistratum gerere oportere, tanquam in oculis cuncta cernentis Domini: & qui paulo potest distri-

ctissimam ab ipsa rationem sibi commissorum omnium exacturus sit. Hæc una & sola ratio est, inculpate & dignè gerendi inter Christianos Principatus, aut magistratus cujusque, quam nihil esse præter meram gravemque sarcinam, quis non intelligit? Quis, secundum hanc principantes, esse aliud dicit, quam meros servos servorum Dei? Ad quæ respiciens, nunquid Principatum, aut primatum, seu Ecclesiasticum, seu civilem quisquam ambiendum duceret? Tamen ut geratur ab aliquo, ut hæc nobis mutuo servitute impendamus, ille omnium Dominus vult & præcipit.

Nec est, quod quisquam, hæc dicta à Christo, pertinere ad solos, quos nunc dicimus, Ecclesiasticos, existimet: suis omnibus loquitur: Scitis, inquit, quia Principes gentium dominantur eorum, & qui majores sunt, potestatem exercent in eos. Hoc est, inquit Origenes, non sunt contenti tantum regere subditos ad unam ipsorum utilitatem, sed violenter eis dominari nituntur. Aut, ut Chrysolomus, Principes mundi ita gerunt principatum, ut dominantur minoribus, & eos servituti subjiciant, ut expoliant, & ad mortem usque eis utantur ad suam utilitatem & gloriam. Sed hæc Principes gentium, qui ignorant Deum, vos autem non sic. Vos, inquit, qui mei estis, non sic: non istar illorum, qui Deum agnoscunt, sed velut in oculis communis Domini, super conservos & confratres vestros, non ad vestram (quæ tyrannis esset) sed ad eorum tantum utilitatem, & communis Domini gloriam, principatum ac primatum exercentis.

Hæc sibi dicta noverint, æquè omnes, qui Christi subesse volunt magisterio, qui se Christi haberi discipulos. Non sibi persuadeant Reges, Imperatores, aut civiles Principes, ad Ecclesiasticas, quas dicimus, prælaturas, Ecclesiasticumque primatum, ea tantum pertinere: ad omnes pertinere, qui Christi sunt. Vos, inquit, mei scilicet, quos tantum distinguit à gentibus ignorantibus Deum. Quid igitur? Nunquid his verbis prohibuit inter suos Christus esse Reges, Imperatores, Principes? nunquid quemquam ullam super alios præcipiendi, aut obligandi auctoritatem habere? nunquid omnes pares & æquales esse voluit? Quæ à Deo sunt, inquit ille, ordinata sunt. Noluit suum regnum Christus esse Babylonem, sed quod omnia ordinata agerentur à nobis, uni super omnes auctoritatem præcipiendi & mandandi commisit: uni dixit, ut regeret universum ovile suum, ut quemcumque obligaret in universo orbis terrarum: modo intra domum Ecclesiasticam, aut sui alios Regni limites, is ille ad hoc obligaretur coram Deo: voluit, ut ille super-

intenderet universis membris Ecclesiæ, sacris & profanis magistratibus ac officijs.

Quæ proinde fusior dissertatio huc relata, & repetita fuit, ut appareat, quid Papæ sit auctoritatis, si Reges causas Ecclesiasticas ad se trahere quoquo modo attentarent.

S. V.

Corollarium.

EX dictis inferitur. Quanta in illis Pontificis circa causas Gallie Regnum concernentes processibus sit necessitas citationis ac probationum? Author Libert. Gallie. eod. lib. 6. cap. 8. rem ita prosequitur. Citationem, inquit, de jure naturali ac Divino necessariam esse, consentiant omnes ferè Doctores, ita scilicet, ut nemo condemnatur, nisi se defendendi facultatem habuerit. In eam sententiam adducuntur varia sacra Scripturæ loca, præsertim Genes. 4. vers. 9. ait Dominus ad Cain, &c. ubi Glossa Interlinearis sic ait; Non quasi ignorans ut dicitur, sed ut reum puniat; quia scilicet nemo puniendus est, nisi aut convictus, ut sponte confessus. Non patitur Bonum publicum, ut impunita remaneant scelera; sed multò minùs, ut plebentur infantes, qualis autem quisque sit, nemo melius novit, quam ipse; nec alijs melius innotescere potest, quam ipsius verbis; quæ si sincera sint, veritatem manifestant; si mendacia, non ita componi, aut promi possunt, ut vel ex contextu, vel ex modo, vel ex collatione cum alijs indicijs, & probationibus, aliquam non præbeant Judici criminis deregendi ansam; ut neque famâ, neque testibus solis, neque aliâ quavis ratione totè omnino, ac expedite, reo non audito, ad criminis, vel innocentia cognitionem perveniri possit. Etenim licet factum ipsum possit omnino notorium, & evidens esse: tamen ejus bonitas, & malitia plurimum ab adjunctis, seu circumstantijs pender, quarum saltem aliquas nemo alius præter ipsum facti auctorem certò novisse potest, v. g. quâ intentione ductus fuerit, quod maxime in ferendo de qualibet actione judicio attendendum est; quia, ut Divina docent Oracula, si oculus intentionis fuerit simplex, totum corpus actionis, quæ bene ac malè fieri potest, lucidum: si autem nequam fuerit intentionis oculus, tenebrosus erit totum actionis corpus. Jurisperiti etiam in criminibus, an dolus intercesserit, diligenter inquirendum monent.

Eà de causâ inhumana semper habita sunt illa judicia, quæ contra absentes non auditos, nec vocatos prolata fuerant. Ipsimet Pagani ab eis abhorruerunt. Non est consuetudo Romanis, damnare aliquem hominem, priusquam is, qui accusatur, presentes habeat accusatores, locumque defendendi accipiat ad abluenda crimina. Verba sunt Felli ad Judæos S. Pauli damnationem urgentes, relata Act. 25. v. 16. Seneca eam esse putabat, ante sententiam audiendæ utriusque partis necessitatem, ut sapien-

000

prien.

bonitas
sacra
italica
VI